

Η Αρχαιομάθεια δεν πρέπει να θεωρείται μόνο, ούτε κυρίως, η γνώση της γραμματικής και του συντακτικού. Η γνώση αυτή είναι υπηρετική της ερμηνείας και της μετάφρασης και δεν αποτελεί αυτοτελή επιδίωξη, όπως συνέβαινε παλαιότερα όχι μόνο στα αρχαία αλλά και στα νέα ελληνικά –σε όσες περιπτώσεις διδασκόταν η νεοελληνική γλώσσα.

Τα **βοηθητικά** βιβλία αναφοράς (Γραμματική, Συντακτικό) είναι απαραίτητα για μια συλλειτουργική και όχι απλώς συμπληρωματική χρήση. Δηλαδή **χρειάζονται** για τη διδασκαλία ταυτόχρονα και παράλληλα με το βιβλίο των Αρχαίων Ελληνικών και όχι για να παραπέμπονται σ' αυτά οι μαθητές για επαύξηση των γνώσεών τους. Είναι συνεπώς απαραίτητο κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος να τα έχει ο μαθητής δίπλα του και να τα συμβουλευεται συνεχώς. Όχι βέβαια για να αποστηθίσει όλους τους τύπους ή κανόνες που περιλαμβάνουν, αλλά για να κατανοεί και να ερμηνεύει τα κείμενα.

Το μάθημα πρέπει να γίνεται κατά έναν τρόπο σπουδαστηρίου: με συνεχή συνεργασία των μαθητών, με αναζητήσεις στα βοηθητικά βιβλία και στα κείμενα που ήδη διδάχτηκαν, με προσπάθεια να ανακαλύπτονται ετυμολογικές σχέσεις ή σημασιολογικές διαφορές με λέξεις της νέας ελληνικής, με προσπάθεια επίσης. Να απαντούν οι μαθητές σε απλές ερωτήσεις, με φράσεις της αρχαίας ελληνικής αυτούσιες από τα κείμενα ή κατασκευασμένες με ελάχιστες αλλαγές π.χ. αριθμού ή προσώπου κτλ. Το τελευταίο, όσο και αν φαίνεται δύσκολο, δεν είναι, αν οι μαθητές κρατούν ανοιχτά τα βιβλία, έχουν ήδη μεταφράσει το κείμενο και καλούνται να απαντήσουν σε εύκολες ερωτήσεις προσαρμοσμένες στο αρχαίο κείμενο. Οι συσχετίσεις επίσης νέων λέξεων με λέξεις που ήδη γνώρισαν ή συντάξεων της αρχαίας με συντάξεις της νέας ελληνικής, και άλλον τρόπον που οι ίδιοι μαθητές ανακαλύπτουν, ποικίλλουν το μάθημα, το κάνουν δημιουργικότερο και βοηθούν στην **αποτελεσματικότερη** προσέγγιση των κειμένων και στην αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

Η διδασκαλία πρέπει να **προσπαθεί** να κάνει το μάθημα και αποδοτικό γνωστικά, αλλά επίσης ευχάριστο και ελκυστικό - την ίδια προσπάθεια κάνει και το βιβλίο με την επιλογή των κειμένων, τις εικόνες, τους πίνακες ή γενικότερα με την

εκτύπωση του - και μάλιστα από την αρχή. Και η αρχή έχει πολύ μεγάλη σημασία. Ο μαθητής έρχεται για πρώτη φορά σε άμεση επικοινωνία – χωρίς τη μεσολάβηση κάποιου μεταφραστή – με την αρχαία γλώσσα. Έχει ακούσει όχι μόνο για την αξία της κτλ. αλλά και για τις δυσκολίες της. Γι' αυτό η ευνοϊκή ψυχολογική του διάθεση δεν έχει μικρότερη σημασία από την όποια επιστημονική πληρότητα σε λεπτομέρειες ενός θέματος, και μάλιστα στην αρχή της απασχόλησής του με την αρχαία γλώσσα στο πρωτότυπο. Είναι γνωστό ότι συχνά πολλοί μαθητές αντιπαθούν ένα μάθημα όχι εξαιτίας του περιεχομένου και των σκοπών που επιδιώκει το μάθημα, αλλά εξαιτίας της διδακτικής του. Και αυτό ίσχυσε ίσως κατεξοχήν για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών.

Όσοι διδάσκουν το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών ας μην παραβλέπουν ότι δύσκολα απαλλάσσεται ένας δάσκαλος από τη συνήθεια μιας παραδοσιακής διδασκαλίας, είτε την εφάρμοσε ως καθηγητής είτε ως μαθητής, η οποία **απέβλεπε** περισσότερο στη γραμματική ή το συντακτικό και λιγότερο στα κείμενα. Πάντως σε κάθε διδασκαλία, οποιουδήποτε μαθήματος – φιλολογικού τουλάχιστο – για να πείσεις, είτε ως προς το περιεχόμενο είτε ως προς τη μέθοδο, πρέπει πρώτα εσύ ο ίδιος να έχεις πειστεί γι' αυτό. Διαφορετικά κάπου θα προδοθείς. Θα σε προδώσουν οι λέξεις σου ή συνήθως η συμπεριφορά σου.

Α.Β. Μουμτζάκης, το μάθημα των αρχαίων ελληνικών στην Α' Γενικού Λυκείου

Ασκήσεις

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις. 25 ΜΟΝΑΔΕΣ
  2. Να γράψετε τα αντώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων: 5 ΜΟΝΑΔΕΣ
  3. Να γραφεί από ένα συνώνυμο για τις γραμμένες με κόκκινο χρώμα λέξεις. 5 ΜΟΝΑΔΕΣ
  4. Να γράψετε από δύο παραδείγματα κυριολεκτικής και μεταφορικής χρήσης της γλώσσας. 5 ΜΟΝΑΔΕΣ
  5. Να γραφούν οι πλαγιότιπλοι των παραγράφων του κειμένου. 5 ΜΟΝΑΔΕΣ
  6. «...για να πείσεις, είτε ως προς το περιεχόμενο είτε ως προς τη μέθοδο, πρέπει πρώτα εσύ ο ίδιος να έχεις πειστεί γι' αυτό. Διαφορετικά κάπου θα προδοθείς. Θα σε προδώσουν οι λέξεις σου ή συνήθως η συμπεριφορά σου». Να σχολιάσετε την παραπάνω άποψη σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων. 10 ΜΟΝΑΔΕΣ
- Γ. Ο αναλφαβητισμός, αν και έχει μειωθεί δραστικά σε σχέση με παλαιότερες δεκαετίες, παρ'όλα αυτά εξακολουθεί να υφίσταται. Καλείστε να γράψετε ένα άρθρο στη σχολική εφημερίδα αναφερόμενοι στα αίτια και στις συνέπειες του φαινομένου.

50 ΜΟΝΑΔΕΣ